BUA 1: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Håndvask**		BUA 1: Fortell og begrunn **Håndvask**
 <u>Rutine</u> • Fukt hendene • Bruk flytende såpe • Fordel såpen godt over begge hender • Husk å vaske tomler, mellom fingre, rundt negler og håndbak • Skyll hendene godt under rennende vann • Tørk hendene med engangs tørkepapir • Skru av kranen med papiret		Håndvask er et hygiene- og smitteverntiltak. Det er viktig å gjennomføre håndvask på en riktig måte for å hindre smitte. Grunnen til at jeg må fordele såpen godt og vaske tomler, mellom fingre, rundt negler og håndbak, er fordi det lett samler seg skitt og bakterier der. Det handler om å hindre smitte. Barn og unge bør vaske hender før måltider og mathåndtering og etter toalettbesøk. Ansatte må vaske hender etter for eksempel bleieskift selv om de har brukt hansker. Snørr og blod er også smittekilder. Når jeg skyller hendene i rennende vann etter at jeg har vasket dem med såpe, er de rene og tørker hendene med engangs tørkepapir. Riktig håndvask beskytter også meg som arbeidstaker. Smittekjeden er en beskrivelse av hvordan smitte oppstår, og vi kan bryte smittekjeden og hindre smitte ved for eksempel god håndhygiene.
Kompetansemål BUA vg3: *Lærlingen skal kunne iverksette tiltak som ivaretar hygiene, forebygger sykdommer og hindrer smitte.*		

Illustrasjoner er KI-generert

Ordliste 1 **Håndvask**	
Norsk	Annet språk/forklaring
en håndvask	
en hånd, hender	
en håndbak	
håndhygiene	
et smitteverntiltak	
å hindre smitte	
en smittekilde	
flytende såpe	
å bruke såpe	
å fordele	
en tommel, tomler	
en finger, fingre	
en negl, negler	
en håndbak	
å samle seg	
skitt	
bakterier	
mathåndtering	
toalettbesøk	
bleieskift	
snørr	
blod	
å beskytte	
å fukte, fukt	
å fordele, fordel	
å vaske	
en vask	

Ordliste 1 **Håndvask**	
Norsk	Annet språk/forklaring
å skylle	
vann	
rennende vann	
en vannkran	
fukt, å fukte	
tørk, å tørke	
et tørkepapir	
engangs	
en kran	
under	
mellom	
rundt	

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 2: Arbeidsoppgave/tema/hverdagssituasjon **Bleieskift og toalettbesøk**		BUA 2: Fortell og begrunn **Bleieskift og toalettbesøk**
<u>Hverdagssituasjon</u> • finn frem det du trenger av ren bleie, engangsklut, salve, klær med mer • ta på engangshansker • bruk en ergonomisk og trygg arbeidsstilling for deg • senk stellebord slik at barnet kan krabbe/klatre opp selv eller stå på egnet sted • fjern bleie, vask og tørk barnet • ta på ren bleie • kast bleie, kluter og engangshansker på egnet sted • vask hender • samtale med barnet verbalt og ikke-verbalt • fortell hva du gjør • bygg relasjon		Bleieskift og toalettbesøk er intime og sårbare situasjoner for barn, og voksne må vise respekt og forståelse. Som barne- og ungdomsarbeider er det viktig å ha kunnskap om hygiene og hvordan vi kan unngå smitte ved bleieskift og toalettbesøk. Hvis både barn og voksne vasker hender etter bleie- og toalettbesøk, lærer barnet gode hygienerutiner. Det er en sosial og nær situasjon når barn får ny bleie eller får hjelp ved toalettbesøk, og voksne må benytte anledningen til å samtale og bygge relasjon. Vi kan snakke om hva vi gjør; «Nå skal jeg ta på deg en ny bleie, og så tar vi på den blå buksa di». Når vi samtaler, smiler, synger og gjør noe sammen, så bygger vi relasjoner til hverandre. Barna kan føle seg trygge, og de kan lære nye ord og føle seg verdifulle. Dette påvirker barnets trygghet og trivsel, og bidrar til læring på ulike områder. Større barn kan øve på å tørke seg selv etter dobesøk og få hjelp til det de ikke er selvstendige på enda.
Kompetansemål BUA vg3 - *Lærlingen skal kunne iverksette tiltak som ivaretar hygiene, forebygger sykdommer og hindrer smitte.* - *Lærlingen skal kunne bruke prinsippene for universell utforming og ergonomi, og gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i eget arbeid* - *Læringen skal kunne kommunisere med barn og unge på en måte som fremmer trygghet og tillit, og som støtter utviklingen av gode relasjoner*		

Ordliste 2 **Bleieskift og toalettbesøk**	
Norsk	Annet språk/forklaring
et bleieskift	
en bleie	
en engangsklut	
en salve	
et stellebord	
et toalett/en do	
et toalettbesøk/et dobesøk	
å måtte på do	
å vaske	
å tørke, å tørke seg selv	
å ta på	
å kaste	
å finne frem	
en intim situasjon	
en sårbar situasjon	
å vise respekt	
å ha forståelse	
hygiene	
unngå smitte	
å samtale	
å bygge relasjon	
å snakke om hva vi gjør	
å sette ord på det vi gjør	
å føle seg trygg	
å lære nye ord	
å føle seg verdifull	
å påvirke	

Ordliste 2 **Bleieskift og toalettbesøk**	
Norsk	Annet språk/forklaring
trivsel	
trygghet	
læring	
å være selvstendig	

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 3: Arbeidsoppgave/tema/hverdagssituasjon **Påkledning**		BUA 3: Fortell og begrunn **Påkledning**
<u>Hverdagssituasjon</u> • tilpass situasjon til alder • la barnet få anledning til å kle på seg selv ut fra alder og modning ved å legge til rette • større barn må få mulighet til å samtale om hvilke klær som passer til forestående aktivitet, temperatur og vær • bruk hjelpemidler og jobb etter ergonomiske prinsipper		Påkledning er en pedagogisk aktivitet der barn lærer å kle på seg. Samtidig lærer de å reflektere over og ta valg knyttet til hvilke klær som passer til aktivitet, temperatur og vær. Som barne- og ungdomsarbeider er det viktig å legge til rette for at barn skal klare så mye som mulig selv. Noen barn trenger hjelp til å finne varme nok klær, men kler på seg selv, mens andre trenger hjelp med knapper og glidelåser. Garderobesituasjonen er en fin anledning til å lære språk. Når den voksne setter ord på det barnet gjør og tar på seg, får barnet større ordforråd og lærer språk. Når vi samtaler og samhandler, så bygger vi relasjon. Gode relasjoner er en forutsetning for å føle seg trygg. Barn som blir selvstendige med påkledning og i garderobesituasjonen, få mye leke- og utetid. I barnehagen er det mange voksne som kan hjelpe til, mens på skolen er det færre voksne per barn. Hvis barn ikke mestrer å kle på seg selv, tar det kanskje lang tid før de får hjelp og de får mindre tid til lek og annen aktivitet.
Kompetansemål BUA vg3 - *Lærlingen skal kunne bruke prinsippene for universell utforming og ergonomi, og gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i eget arbeid* - *Lærlingen skal gi behovstilpasset omsorg til barn og unge og bidra til egenomsorg* - *Lærlingen skal bruke ulike strategier for kommunikasjon og samhandling med barn og unge og bruke tegn til tale*		
Ordliste 3 **Påkledning**		Ordliste 3 **Påkledning**

Norsk	Annet språk/forklaring		Norsk	Annet språk/forklaring
påkledning			en undertrøye	
å kle på seg			en trøye/singlet	
en garderobesituasjon			en genser	
en pedagogisk aktivitet			en ullgenser	
å reflektere over			en fleecegenser	
å ta valg			en fleecejakke	
å legge til rette for			en underbukse/truse	
å klare selv			en strømpebukse	
å være selvstendig			en stillongs	
å sette ord på noe			en bukse	
et ordforråd			en hals/bøff	
å samtale			en lue	
å samhandle			en «caps»	
relasjoner			en solhatt	
en forutsetning			regntøy	
leke- og utetid			regnjakke	
Trenger du hjelp?			regnbukse	
innesko			parkdress	
joggesko			vinterdress/bobledress	
goretexsko			boblejakke	
cherrox			boblebukse	
gummistøvler				
vintersko				
skisko				
en olabukse/jeans				
en tights				
en collegebukse				
BUA 4: Arbeidsoppgave/tema/hverdagssituasjon			BUA 4: Fortell og begrunn	

Illustrasjoner er KI-generert

Måltid		**Måltid**
<u>Måltid</u> • måltider må planlegges slik at barn og unge får i seg næringsrik og sunn mat • måltid er en sosial arena for samhandling, samtaler og læring • måltid er en god situasjon for å øve på selvstendighet • mat og matvarebehandling skal være trygg og sikker		I BUA-yrker skal måltider og kosthold være i tråd med anbefalinger fra nasjonale helsemyndigheter. Det handler om at barn og unge skal få sunn og næringsrik mat. Vi vet at barn og unge som får i seg nok og riktig mat, har lettere for å konsentrere seg og lære. Små barn har små mager og de trenger næringsrike og hyppige måltider. Alle trenger regelmessige og sunne måltider. Kostholdsrådene til Helsedirektoratet er at vi skal ha mye grønnsaker, frukt og bær, grove kornprodukter og magre kjøttprodukter. Vi skal ha vann som tørstedrikk. Det er anbefalt å spise frokost, lunsj, middag og kvelds, og mange barn spiser 2-3 måltider utenfor hjemmet. Enkelte barn har intoleranse, allergi eller annen type spesialkost, og det må vi ta hensyn til. Måltid er en sosial aktivitet i barnehage, skole-fritidsordning og skole. Barn og unge samtaler og samhandler under måltidet, og dette styrker den sosiale kompetansen. Barna lærer å be om noe, sende noe til andre og å vente på tur.
Kompetansemål BUA vg3 - *Lærlingen skal kunne planlegge og lage næringsrik mat for barn og unge i tråd med gjeldende anbefalinger fra helsemyndighetene* - *-Lærlingen skal kunne iverksette tiltak som bidrar til å styrke barn og unges sosiale kompetanse og kulturkompetanse* - *-Lærlingen skal kunne kommunisere med barn og unge på en måte som fremmer trygghet og tillit, og som støtter utviklingen av gode relasjoner*		

Illustrasjoner er KI-generert

Ordliste 4 **Måltid**	
Norsk	Annet språk/forklaring
et måltid	
et kosthold	
i tråd med anbefalinger	
kostråd	
sunn	
næringsrik	
å konsentrere seg	
å lære	
regelmessig	
frokost	
lunsj	
middag	
kvelds	
mellommåltid	
tørstedrikk	
intoleranse	
allergi	
spesialkost	
å ta hensyn til	
en sosial aktivitet	
å samtale	
å be om	
å sende noe	
å vente på tur	
å samtale	

Ordliste 4 **Måltid**	
Norsk	Annet språk/forklaring
brød	
smør	
gulost, brunost, smøreost	
skinke	
salami	
makrell i tomat	
egg	
tomat	
agurk	
banan	
eple	
grønnsaker	
gulrot	
kål	
blomkål	
broccoli	
suppe	
pasta	
fisk	
yoghurt	

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 5: Arbeidsoppgave/tema/situasjon
Morgenåpning

Morgenåpning

- gjøre i stand avdeling/base/klasserom for lek/aktivitet/læring
- se over garderobe, toalett og rom
- ta frem utstyr og materiell
- krysse inn/registrere barn/unge
- møte barn og foresatte i garderobe/avdeling/base/ute på en positiv og god måte
- motta og gi informasjon
- hjelpe barn inn i lek/aktivitet/læring/grupper
- ivareta sikkerhet og rutiner på arbeidsplassen

Kompetansemål BUA vg3

- *Lærlingen skal kunne kommunisere med barn og unge på en måte som fremmer trygghet og tillit, og som støtter utviklingen av gode relasjoner.*
- *Lærlingen skal kunne praktisere medvirkning i møte med barn, unge og foresatte.*
- *Lærlingen skal kunne gi behovstilpasset omsorg til barn og unge og bidra til egenomsorg.*

Ordliste 5 **Morgenåpning**

Norsk	Annet språk/forklaring

BUA 5: Fortell og begrunn
Morgenåpning

Det er viktig å ta imot og kommunisere med barn, unge og foresatte på en positiv og imøtekommende måte. Når jeg har ansvar for morgenåpning på jobben, må jeg tenke på at min måte å kommunisere på både verbalt og ikke-verbalt påvirker andre. Hvis jeg er oppmerksom, blid, nysgjerrig og varm, kan andre føle seg trygge sammen med meg.

Tidligvakta har ansvar for å gjøre klar avdelingen ved å sette frem materiell og leker som barna kan bli inspirert til å bruke. Brukermedvirkning er et viktig prinsipp, og jeg lytter til hva både barn og foresatte ønsker. Jeg har erfaring med at barn som er litt sjenerte og forsiktige, trenger at jeg hjelper dem i gang med en aktivitet. Det pleier å fungere bra med bordaktiviteter som plastelina, Lego og tegning om morgenen. Hvis jeg for eksempel har observert at barn trenger å øve på samarbeidsferdigheter, setter jeg frem spill og leker som krever samarbeid.

Vi har satt av et eget bord til frokost. Der setter vi frem vannmugger og glass, og så kan barna hente melk hvis de ønsker det. De som skal spise, har med seg en matpakke.

For at vi skal ha god oversikt og ivareta sikkerheten, er vi nøye med å krysse inn barn som kommer. Det er viktig å markere både nærvær og fravær slik at vi har full oversikt over hvem som er til stede. Dersom brannalarmen går og vi må evakuere bygget, må jeg ha kontroll på alle som er til stede.

Ordliste 5 **Morgenåpning**

Norsk	Annet språk/forklaring

Illustrasjoner er KI-generert

en morgenåpning			å ha oversikt	
å åpne			å ivareta sikkerhet	
å ha tidligvakt			å krysse inn/ut	
å gjøre i stand			å registrere	
å gjøre klar			nærvær	
å ta frem			fravær	
å ta imot			å ha kontroll	
å krysse inn				
å motta				
å gi				
å møte				
å hjelpe				
å ivareta				
å kommunisere				
å påvirke				
å føle seg trygg				
å ha ansvar for				
å være oppmerksom				
å være blid				
å være nysgjerrig				
å føle seg trygg				
å være sjenert				
å være forsiktig				
en bordaktivitet				
samarbeidsferdigheter				
vannmugge				
BUA 6: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Å planlegge og lede aktivitet**			BUA 6: Fortell og begrunn **Å planlegge og lede aktivitet**	

- Å planlegge aktiviteter handler om å legge til rette for utvikling og læring.
- Hva skal barna/ungdommene lære? Hvilke aktiviteter kan de gjøre for å lære akkurat det du ønsker at de skal?
- Hva trenger du av utstyr/materiell for at aktiviteten skal bli vellykket?
- Hva skal du si for at barna/ungdommene skal forstå aktiviteten?
- Hvordan kan du motivere barna/ungdommene slik at de ønsker å delta og være aktive?
- Skal du være med selv eller ikke?

Kompetansemål BUA vg3

- *-Lærlingen skal kunne observere barn og unge og planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere aktiviteter*
- *-Lærlingen skal kunne planlegge og gjennomføre aktiviteter som bidrar til å utvikle barn og unges helhetlige helse, individuelt og i grupper*
- *-Lærlingen skal kunne bruke pedagogiske metoder som bidrar til motivasjon og fremmer glede og mestring*
- *-Bruke ulike strategier for kommunikasjon og samhandling med barn og unge og bruke tegn til tale*

Barn og unge skal delta i varierte leker og aktiviteter for å utvikle seg og lære. Ansatte i barnehage, skole og skolefritidsordning har ansvar for å observere, planlegge, gjennomføre og evaluere aktiviteter for å sikre at barn og unge har det bra og at de lærer.

Når vi observerer, kan vi få informasjon om hva barna eller ungdommene allerede mestrer og hva de trenger å øve mer på. Vi kjenner til utviklingspsykologien og styringsverktøyene som læreplaner og rammeplaner. Dette hjelper oss til å forstå hva og hvordan vi skal legge til rette. Brukermedvirkning handler om at barn og unge skal få være med å bestemme både innhold og metoder. Dette påvirker blant annet motivasjon for å delta.
Det er viktig at ansatte leder aktiviteter på en autorativ og god måte, og sørger for at alle barn og unge kan delta i aktivitet og lek med andre.

Illustrasjoner er KI-generert

Ordliste 6 **Å planlegge og lede aktivitet**	
Norsk	Annet språk/forklaring
å planlegge	
en aktivitet	
en lek	
å lære	
å utvikle seg	
utstyr	
materiell	
å være vellykket	
å motivere	
å delta	
å være aktiv	
å observere	
å gjennomføre	
å evaluere	
helhetlig helse	
pedagogiske metoder	
å fremme	
motivasjon	
glede	
mestring	
samhandle	
varierte	
utviklingspsykologi	
styringsverktøy	
brukermedvirkning	

Ordliste 6 **Å planlegge og lede aktivitet**	
Norsk	Annet språk/forklaring

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 7: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Konflikthåndtering**		BUA 7: Fortell og begrunn **Konflikthåndtering**
- Barn og unge skal lære å håndtere uenigheter og konflikter på hensiktsmessige måter. - Det er ulike strategier for konflikthåndtering, noen er demokratiske og andre er autoritære. - Metodene du skal bruke, henger sammen med situasjonen og barnas/ungdommenes utviklings- og modningsnivå. - Ikke alle konflikter kan løses, men alle må håndteres. - Barn og unge som tåler motgang og har resiliens, tåler antakelig livets opp- og nedturer.		Uenighet og konflikter er en naturlig del av livet. Vi kan ikke alltid være enige med andre om hva som er riktig og viktig i ulike situasjoner. Konflikthåndtering er en del av den sosiale kompetansen. Dessuten så er god konflikthåndtering viktig for å ha god psykisk helse og ha det bra i livet. Det finnes både demokratiske og autoritære metoder for konflikthåndtering. Autoritære metoder kan beskrives som at voksne løser konflikten for barna/ungdommene. Da lærer ikke barna og ungdommene å håndtere konflikter selv. Disse metodene passer dersom vi for eksempel må skille to barn som fysisk sloss. Demokratiske metoder handler om at barna og ungdommene selv håndterer konfliktene ved at de samtaler og lytter og prøver å forstå den andre parten. Bruk av metoder henger sammen med situasjon, alder og modning hos barna og ungdommen. Det er alltid viktig å tenke på at det er barn og unge som skal lære, og dersom det er mulig må vi legge til rette for at de kan ordne opp selv.
Kompetansemål BUA vg3 *-Lærlingen skal kunne bruke strategier for konflikthåndtering og veilede barn og unge i å håndtere konflikter*		

Illustrasjoner er KI-generert

Ordliste 7 **Konflikthåndtering**	
Norsk	Annet språk/forklaring
en konflikt	
å håndtere konflikter	
å løse konflikter	
konflikthåndteringsmetoder	
strategier	
demokratiske metoder	
autoritære metoder	
en uenighet	
utviklingsnivå	
modningsnivå	
å ha motstandsdyktighet	
å være motstandsdyktig	
å ha resiliens	
å være resilient	
livets opp- og nedturer	
å være enig	
å komme til enighet	
sosial kompetanse	
å lytte	
å forstå	

Ordliste 7 **Konflikthåndtering**	
Norsk	Annet språk/forklaring

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 8: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Samarbeid med foresatte i hverdagssituasjoner**		BUA 8: Fortell og begrunn **Samarbeid med foresatte i hverdagssituasjoner**
Samtale og samarbeid med foreldre er viktig; -for barnets og foreldrenes trygghet og tillit til personalet og barnehagen -for å utveksle informasjon slik at tilbudet blir til *barnets beste* -for reell medvirkning slik det står beskrevet i styringsdokumentene Samarbeid mellom hjem og barnehage skal sikre at foreldre får medvirke slik at tilbudet blir best mulig for deres barn.		Foreldresamarbeid er av stor betydning for at barn skal ha det best mulig i barnehagen. Foreldre kjenner barnet sitt godt, og de har meninger og tanker om hvordan deres barn kan få god omsorg og hvordan hen kan utvikle seg og lære. Ansatte i barnehagen kan mye om barns utvikling og hva tilbudet skal inneholde slik det står beskrevet i Rammeplan for barnehagen. Det er barnehagen som har ansvar for å legge til rette for godt samarbeid både på individnivå og på systemnivå. Med individnivå mener vi samarbeid i det daglige om smått og stort knyttet til det enkelte barn. Systemnivå handler om den medvirkningen foreldre har mulighet til på foreldremøter, samarbeidsutvalg, foreldreråd og brukerundersøkelser. Når foreldre lever og henter barna sine, har vi mulighet til å snakke sammen. Det er et viktig prinsipp at voksne ikke skal snakke *om* barna mens de er til stede. Dette kaller vi også "å snakke over hodet" på barnet. I stedet skal vi snakke *med* barnet, inkludere barnet og hjelpe barnet til å fortelle fra dagen sin til foreldrene. Hvis de voksne trenger å snakke sammen om barnet, må de gjøre det uten at barnet er til stede. Du kan for eksempel si; "Nå trenger jeg å snakke litt med pappa. Vil du huske litt eller være i sandkassa så lenge?" Det er viktig å ha respekt for foreldres perspektiver og opplevelser. Ansatte må kunne lytte, forsøke å forstå og samtidig formidle barnehagens opplevelse av barnets helhetlige utvikling og behov.
Kompetansemål BUA vg3 - *Lærlingen skal kunne praktisere medvirkning i møte med barn, unge og foresatte.* 		

Illustrasjoner er KI-generert

Ordliste 8			Ordliste 8	
Norsk	Annet språk/forklaring		Norsk	Annet språk/forklaring
å samtale, en samtale				
å samarbeide, et samarbeid				
en hverdagssituasjon				
trygghet				
tillit				
å utveksle informasjon				
barnet beste				
en medvirkning				
reell medvirkning				
å sikre				
av betydning				
å få/ha det best mulig				
å ha meninger om				
å ha tanker om				
å legge til rette for				
individnivå				
systemnivå				
foreldremøte				
samarbeidsutvalg (SU)				
foreldreråd				
brukerundersøkelse				
å snakke over hodet på …				
å snakke med				

Illustrasjoner er KI-generert

BUA 9: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Sikkerhet på tur**		BUA 9: Fortell og begrunn **Sikkerhet på tur**
Før dere går fra barnehagen skal det være gjennomført en risikovurdering. Tenk gjennom: 1. Hvor skal vi, hvordan kommer vi oss dit og hva skal vi gjøre der? 2. Hvilke uønskede hendelser kan skje? 3. Hvordan kan vi unngå at disse uønskede hendelsene oppstår? De voksne skal ha førstehjelpskompetanse og kjenne rutinene som gjelder for sikkerhet på tur og akutt beredskap. Barnehagen må ha klare rutiner for å ha god oversikt over barnegruppa til enhver tid, inkludert gode tellerutiner FAKTAARK 52: Barnehager på tur - sikkerhet og hygiene - Trondheim kommune		Når barnehagen går på tur, har personalet ansvar for å ivareta barnas sikkerhet. En tur skal planlegges ut fra barnas alder, forutsetninger, gruppens størrelse, turmålet og aktivitetene som skal gjennomføres. Barnehagen skal ha rutiner for å forebygge og håndtere skader, ulykker og andre alvorlige hendelser. Før turen bør personalet gjøre en konkret risikovurdering: Hvor skal vi? Hva skal vi gjøre? Hvilke farer kan oppstå, og hvordan kan vi redusere risikoen? I tillegg skal alltid personalet ha med seg nødvendig utstyr. Førstehjelpsutstyr, eventuelle medisiner til barn som trenger det. Det er også viktig å ha med en oversikt over kontaktinfo til foresatte og mobiltelefon. I tillegg må personalet ha med utstyr for å sikre god håndhygiene, ekstra skift dersom barn blir våte eller ikke har tilstrekkelig med klær. Det er også viktig å ha med ekstra drikkevann. Barnehager skal ha gode rutiner for telling av barn, og i tillegg pleier mange å fordele ansvar slik at personalet har ansvar for en mindre barnegruppe barn på tur. De aller fleste barnehager har vester eller capser som barna har på seg når de er utenfor barnehagens område. Dette kan gjøre det lettere å få oversikt over de barna du har ansvar for.
Kompetansemål BUA vg3 Bruke prinsipper for universell utforming og ergonomi, og gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i eget arbeid Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler stiller krav om at barnehagen skal ha klare rutiner for å ivareta sikkerhet og		

hygiene (jf. §§ 7, 14, 15 og 17). Veileder til forskriften Miljø og helse i barnehagen .				
Ordliste 9 **Sikkerhet på tur**			Ordliste 9 **Sikkerhet på tur**	
Norsk	Annet språk/forklaring		Norsk	Annet språk/forklaring
sikkerhet				
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)				
en risiko				
å gjøre en risikovurdering				
uønsket				
en hendelse				
førstehjelp				
førstehjelpsutstyr				
førstehjelpskompetanse				
rutiner				
akutt				
beredskap				
oversikt				
å telle				
tellerutiner				
en rutine				
å ivareta				
forebygge				
håndtere				
skader				
alvorlig				
kontaktinfo				
tilstrekkelig				
vest				
caps				

BUA 10: Arbeidsoppgave/tema/situasjon **Trygg mat og sikker mathåndtering**			BUA 10: Fortell og begrunn **Trygg mat og sikker mathåndtering**	
Trygg mat og sikker mathåndtering er viktig for å unngå smitte og sykdom. • God håndhygiene • Rene råvarer og utstyr • Riktig temperatur både i kjøleskap • Varm mat skal være gjennomvarmet • Rått kjøtt og rå fisk skal holdes atskilt fra andre råvarer • Overholde holdbarhetsdatoer og sørge for at matvarer oppbevares forskriftsmessig • Allergier og intoleranser hos barn krever bevissthet og gode rutiner både hos voksne og barn **Husk:** **Rene hender – ren mat – riktig temperatur – trygge barn.**			Trygg mat er viktig for at barna skal holde seg friske. I barnehagen spiser mange barn flere måltider hver dag. Ansatte må derfor vite hvordan maten skal håndteres på en trygg måte. Det er viktig å vaske hendene godt med såpe og vann før du lager og serverer mat. Voksne og barn skal vaske hendene etter toalettbesøk, bleieskift, hosting og nysing, og etter at du har håndtert rått kjøtt og egg. Rene hender, redskaper og arbeidsflater gjør det mer sikkert å håndtere råvarer og mat på en forsvarlig måte. Frukt og grønnsaker som skal spises rå, bør skylles godt. Mat som skal oppbevares kaldt, må stå i kjøleskap. Kjøleskapet bør holde 4 °C eller kaldere. Varm eller kald mat skal ikke stå lenge i romtemperatur. Noen barn har allergi for bestemte matvarer. Alle ansatte må derfor vite hvilke barn som har allergi, og hvilken mat de ikke skal spise. Det er også viktig å bruke egne redskaper og skjærefjøler slik at barn unngår allergiske reaksjoner. Alle ansatte har ansvar for trygg mathåndtering. Når vi følger gode rutiner for håndhygiene, renhold, temperatur og oppbevaring, reduserer vi risikoen for at barn blir syke.	
Kompetansemål BUA vg3 -Gjøre rede for og praktisere god hygiene, og gjennomføre smitteverntiltak				

-Planlegge måltider og næringsrik mat for barn og unge i tråd med gjeldende anbefalinger i helsemyndighetene		

Ordliste 10 **Trygg mat og sikker mathåndtering**			Ordliste 10 **Trygg mat og sikker mathåndtering**	
Norsk	Annet språk/forklaring		Norsk	Annet språk/forklaring
trygg mat			å skylle godt	
sikker			romtemperatur	
mathåndtering			temperatur	
temperatur			skjærefjøl	
kjøleskap			rutiner	
gjennomvarmet			renhold	
råtт/rå			redusere risiko	
holdes atskilt				
overholde				
holdbarhetsdato				
oppbevares				
oppbevaring				
forskriftsmessig				
allergi				
allergisk reaksjon				
intoleranse				
bevissthet				
å holde seg frisk				
å vaske hender				
å servere				
toalettbesøk				
bleieskift				
hosting				

nysing			
redskaper			
arbeidsflater			

BUA 11: Arbeidsoppgave/tema/situasjon	BUA 11: Fortell og begrunn

Ordliste 11			Ordliste 11	
Norsk	Annet språk/forklaring		Norsk	Annet språk/forklaring